

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5322201750
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5322201750.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloletú D. A., nar. X.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, dieťa rodičov - matka: Q. U., nar. XX.X.XXXX, bytom G., L. XXXX a otec: K. A., nar. X.XX.XXXX, bytom G., H. č. XXXX/XC., o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 14P/83/2022-44 zo dňa 9. novembra 2022 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje vo výroku o zverení maloletej D. do osobnej starostlivosti matky, vrátane oprávnenia matky v bežných veciach zastupovať maloletú a spravovať jej majetok.

Rozsudok okresného súdu mení vo výroku o výživnom tak, že otec je povinný prispievať s účinnosťou od 7.7.2022 na výživu maloletej D. výživným v sume 90 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

Vo zvyšnej časti návrh matky na určenie výživného zamietla.

Otcovi nedoplatok na výživnom splatnom v období od 7.7.2022 do 31.10.2022 nevznikol.

Rozsudok okresného súdu mení vo výroku o úprave styku tak, že styk otca s maloletou D. neupravuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zveril maloletú D. do osobnej starostlivosti matky, otcovi uložil povinnosť prispievať na jej výživu sumou 120 eur mesačne s účinnosťou od 7.7.2022 a vyslovil, že styk otca s maloletou neupravuje, ponecháva ho na dohode rodičov s tým, že otec je povinný minimálne dva dni vopred informovať matku o tom, že chce styk realizovať. Konštatoval, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, čím boli splnené zákonné podmienky pre úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Bolo nepochybné, že výchovu dieťaťa zabezpečuje matka, v ktorej starostlivosti neboli zistené nedostatky. Nadväzne okresný súd zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky s tým, že matka bude v bežných veciach maloletú D. zastupovať a spravovať jej majetok.

2. Adekvátne mesačné výdavky dieťaťa ustálil sumou cca 180 eur mesačne, keď výdavok na stravu uvádzaný matkou (30 eur + 24 eur na mlieko) sa javil okresnému súdu ako príliš nízky. Vo vzťahu k otcovi uviedol, že tento je nezamestnaný, prácu si však aktívne nehľadá; podľa jeho vlastných vyjadrení sa mu neoplatí pracovať za 600 až 700 eur mesačne, keďže takú sumu si vie zarobiť aj u rodičov, keď im pomáha. Okresný súd následne vychádzal z princípu potenciality a potenciálny príjem otca vymedzil minimálne v sume 800 eur mesačne „v čistom“. Zohľadnil vlastné vyjadrenie otca o možnosti zarobiť

sumu 700 eur, pričom ak by požiadal o dávku v hmotnej núdzi, „mal by k tomu ešte sumu 68,80 eur“. Navyše, otec fajčí, na čo mesačne minie 86 eur. Okresný súd dodal, že zdravotný stav otca je dobrý; jeho v čase rozhodovania tvrdená práceneschopnosť preukázaná nebola a zároveň „sa predpokladá“, že ide len o práceneschopnosť krátkodobého charakteru.

3. Okresný súd zdôraznil, že otec by sa mal riadne zamestnať, aby v prípade choroby mal nárok na nemocenské dávky; eventuálne v prípade skončenia pracovného pomeru na dávku v nezamestnanosti. Za daných okolností považoval výživné vo výške 120 eur mesačne za primerané, pričom zohľadnil aj skutočnosť, že nad rámec výživného zakupuje otec maloletej jogurty a sladkosti a na žiadosť matky zakúpil dieťaťu tiež bundu a čižmy. Okresný súd zhrnul, že otec sa na úhrade výdavkov maloletej D. bude podieľať v rozsahu troch štvrtín. Matka okrem zabezpečovania bezprostrednej osobnej starostlivosti o dcéru zabezpečuje aj uspokojovanie jej bytovej potreby.

4. Vzhľadom na určenie výživného s účinnosťou od 7.7.2022 otcovi vznikol aj nedoplatok na výživnom, ktorý okresný súd vyčíslil v sume 126,77 eur. Prihliadol pritom na výšku platieb, ktoré otec v rozhodnom čase v spojitosti s výživným matke dobrovoľne už poukázal. Predmetný nedoplatok povolil otcovi splácať v splátkach po 25 eur mesačne spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. V otázke styku otca s maloletou D. okresný súd uviedol, že rodičia ešte na prvom informatívnom stretnutí žiadali, aby tieto stretnutia boli ponechané na ich dohodu s tým, že otec minimálne dva dni vopred oznámi matke, že mieni styk realizovať. Nakoľko táto dohoda rodičov funguje, okresný súd ju premietol do svojho rozhodnutia. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

5. Proti tomuto rozsudku vo výroku o výživnom podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý sa alternatívne domáhal jeho zmeny tak, že výživné bude určené sumou 80 eur mesačne, alebo jeho zrušenia a vrátenia vecí na ďalšie konanie. Poukazoval na to, že matka výdavky na maloletú konkretizovala v celkovej sume 120 eur, do ktorého „výpočtu“ zasiahol okresný súd; čo je neprípustné. Otec tvrdil, že matka, ktorá sa o dcéru stará, musí najlepšie vedieť, aké má dieťa výdavky na stravu. Navyše, okresný súd nemal „uvedenú skutočnosť jasnú a nepochybnú, on si to iba myslí“.

6. Za neprimerane vysokú otec označil aj v napadnutom rozsudku uvádzanú výšku nevyhnutných výdavkov maloletej v rozsahu 180 eur mesačne. Dával do pozornosti, že maloletá D. má iba 3 roky a nenavštevuje ani predškolské zariadenie. Otec namietal tiež ustálenie výšky jeho potenciálneho príjmu, keďže on výslovne uviedol, že vie zarobiť 700 eur mesačne. Argumentácia dávkou v hmotnej núdzi neobstojí, lebo pokiaľ by pracoval, tak by na túto dávku nárok nemal. Podľa otca napadnutý rozsudok nie je ani primeraným spôsobom odôvodnený.

7. Kolízny opatrovník i matka zostali v odvolacom konaní nečinní.

8. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil vo výroku o osobnej starostlivosti, vrátane zastupovania maloletej a správy jej majetku v bežných veciach a vo zvyšnej časti rozsudok okresného zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je konštatované vo výroku tohto rozhodnutia.

9. Ako už bolo konštatované, v súdnej veci nebol krajský súd viazaný rozsahom odvolania, preto odvolaciemu prieskumu podliehal rozsudok okresného súdu ako celok, a nielen vo výroku bezprostredne napadnutom odvolaním. V konkrétnostiach súdnej veci (dlhodobá osobná opatera maloletej D. poskytovaná matkou, nezistenie nedostatkov v tejto starostlivosti, súhlasné vyjadrenie všetkých účastníkov konania) v otázke výchovného prostredia dieťaťa ani neprichádzalo do úvahy iné rozhodnutie, ako zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky. Preto krajský súd predmetný výrok rozsudku okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

10. V zmysle § 24 ods. 1 Zákona o rodine by súvisiaci výrok o oprávnení zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok mohol byť súčasťou rozhodnutia o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov aj bez obmedzujúceho viazania len na bežné veci. Uvedené však nekorešponduje s tým, že priamo zákonom definované práva druhého rodiča (§ 28 a § 31 ods. 1 Zákona o rodine) zostávajú zachované; napríklad aj tento „druhý“ rodič je naďalej (riadnym) zákonným zástupcom maloletého dieťaťa. Ide o problém, na ktorý právna teória i súdna prax poukazujú už fakticky od prijatia aktuálne účinného znenia Zákona o rodine. Následne je primeranou formuláciou zvolená okresným súdom, ktorý oprávnenie matky, ako osoby vykonávajúcej bezprostrednú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, zastupovať ho a spravovať jeho majetok výslovne viazal na tzv. bežné veci.

11. Neobstojí otcova odvolacia námietka o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Svojim charakterom totiž ani nejde o námietku nedostatočnosti, či nezrozumiteľnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ale o nesúhlas otca so závermi okresného súdu, vrátane k nim vedúcich východísk a úvah. Súčasťou práva na riadne odôvodnenia súdneho rozhodnutia však nie je právo účastníka konania (v tomto prípade otca) na odôvodnenie rozhodnutia podľa jeho predstáv.

12. Rovnako neopodstatnene otec namieta „proaktívny“ prístup okresného súdu; osobitne vo vzťahu k výdavkom na stravovanie maloletej D.. V mimosporových súdnych konaniach, medzi ktoré konania nepochybne patria aj veci starostlivosti súdu o maloleté deti, je súd povinný v zmysle § 35 a § 36 CMP zisťovať skutočný stav vecí a nie je viazaný (v zmysle obmedzený) len tvrdeniami (a to ani zhodnými) a dôkaznými návrhmi účastníkov konania.

13. Naproti tomu otec dôvodne poukazuje na nenáležitý postup okresného súdu, ktorý v rámci ustálenia potenciality jeho príjmu (náležitosť použitia ktorého východiska však otec nespochybňuje) súčasne zohľadňoval príjem otca podľa jeho vlastných vyjadrení a výšku dávky v hmotnej núdzi. V konečnom dôsledku by sa totiž jednalo o akceptovanie (dokonca až podporovanie) tzv. čiernej práce. Keď by otec popri získavaní príjmu mimo štandardného pracovnoprávneho vzťahu (eventuálne mimo štandardného živnostenského podnikania) poberal aj dotknutú dávku, ktorá je však v zmysle zákona podmienená objektívne daným nedostatkom, resp. nemožnosťou získania príjmu.

14. Zhodne nenáležite okresný súd v rámci úvah o potencialite príjmu otca dáva do pozornosti fakt, že otec fajčí. Uvedená skutočnosť (a najmä s ňou spojené náklady) nie je významná z hľadiska vymedzenia potenciálneho príjmu, ale až následne pri posudzovaní opodstatnenosti jednotlivých výdavkov dotknutej osoby. Vzhľadom na len základné vzdelanie otca a jeho minimálnu pracovnú prax je tak možné potencialitu príjmov otca vymedziť maximálne na úrovni 750 eur mesačne.

15. Čiastočne opodstatnene otec poukazuje na výšku adekvátnych výdavkov maloletej D. v spojení s tým, že dieťa je ešte stále v nízkom veku a aktuálne nenavštevuje ani predškolské zariadenie. Okolnosť nenavštevovania predškolského zariadenia nie je významnou iba v spojitosti s priamymi platbami (za návštevu zariadenia, za v ňom poskytované stravovanie, príspevky na rôzne aktivity...), ale aj v spojitosti s nutnosťou zakúpenia „formálnejšieho“ oblečenia oproti situácii, keď dieťa absolútnu väčšinu času trávi v domácom prostredí; prípadne s výdavkami na dochádzanie do zariadenia.

16. Zároveň stanovenie výživného v absolútne hraničnom rozsahu možností výživou povinnej osoby už v útlom veku dieťaťa môže pôsobiť až kontraproduktívne. Uvedené platí ešte výraznejšie pri osobách povinných výživným, vo vzťahu ku ktorým vzhľadom na objektívne danú potencialitu podmienenú najmä vzdelaním, resp. v širšom nazeraní kvalifikáciou, nie je možné predpokladať zásadnejší nárast (potenciálneho) príjmu. Hoci odôvodnené potreby dieťaťa budú (v podstate neustále) narastať, a to aj zásadným spôsobom, možnosti výživou povinného budú už vyčerpané a v neskoršom období nebude reálne dobré možné na nárast potrieb dieťaťa reagovať zvýšením výživného.

17. S poukazom na rozoberané súvislosti krajský súd považoval za primerané určenie výživného otca na maloletú D. v sume 90 eur mesačne a vo zvyšnej časti návrh matky zamietol. Krajský súd prihliadol tiež na skutočnosť, že otec nad rámec výživného prispieva i v naturálnej forme (zakupovanie niektorých potravín, resp. obuvi a oblečenia na požiadanie matky), ktoré plnenia vykazujú rozhodne nie zanedbateľný charakter/rozsah a okresným súdom náležite zohľadnené neboli.

18. V čase rozhodovania okresného súdu (9.11.2022) výživné za mesiac november 2022 ešte splatné nebolo, keďže splatnosť bežného výživného je stanovená až na 15. deň v mesiaci. Z hľadiska eventuality zameškaného výživného tak rozhodným obdobím bolo obdobie od 7.7.2022 do 31.10.2022, v ktorom celková výška vyživovacej povinnosti otca predstavovala sumu 342,58 eur (tri mesiace - august až október 2022 - po 90 eur + 72,58 eur za alikvótnu časť mesiaca júl 2022). Nakoľko bolo nepochybné, že v dotknutom období otec uhradil na výživu maloletej D. celkovo sumu 380 eur, je nutné uzavrieť, že v rozhodnom období otcovi zameškané výživné nevzniklo, ktorú skutočnosť krajský súd vyjadril i bezprostredne v rámci výrokovej časti tohto rozsudku.

19. Okresný súd zodpovedajúco priebehu konania a stavu vecí ustálil, že rodičia žiadali, aby stretávanie otca s maloletou bolo ponechané na ich vzájomnú dohodu (s tým, že otec matke oznámi dva dni vopred, že sa chce s dcérou stretnúť). Avšak - navyše po konštatovaní, že uvedená dohoda v praxi aj

funguje - okresný súd takúto dohodu „premietol“ do výroku napadnutého rozsudku. Bez ohľadu na to, že vo vzájomnom rozpore je konštatovanie o neupravení styku so súčasným uložením otcovi konkrétnej povinnosti viažucej sa k realizácii stretnutí, na takéto rozhodnutie nebol daný zákonný základ.

20. V zmysle § 36 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o rodine je podmienkou úpravy stretávania sa maloletého dieťaťa s rodičom, ktorý ho nemá zverené do osobnej starostlivosti, skutočnosť, že rodičia sa na výkone tohto rodičovského práva nedohodli; ktorá situácia v súdnej veci nenastala. Rešpektujúcim dotknutú zákonnú úpravu je/by bolo aj vyjadrenie tohto konštatovania len v odôvodnení rozhodnutia, ktorým dochádza k úprave/k zvereniu dieťaťa do osobnej starostlivosti iba jedného z rodičov. Vzhľadom na to, že v posudzovanom prípade okresný súd zahrnul otázku styku otca s maloletou D. aj do výrokovej časti meritórneho rozhodnutia, krajský súd zachoval predmetné koncipovanie výroku, ale - pre nenaplnenie podmienok potreby autoritatívnej úpravy, resp. aspoň potreby schválenia rodičovskej dohody - dotknutý čiastkový výrok zmenil tak, že výslovne konštatoval len určujúcu skutočnosť, že styk otca s maloletou dcérou neupravuje.

21. V zmysle § 396 ods. 1, 2 CSP krajský súd rozhodoval o trovách celého (prvoinštančného i odvolacieho) konania. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, keďže v súdnej veci nie sú dané (a účastníkmi ani len tvrdené) žiadne zákonné alebo konkrétne skutkové podmienky na iné rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania (§ 55 CMP).

22. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z.).

V prípade, že nebude dobrovoľne plnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím v časti o úprave styku s maloletým, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia podľa § 370 a nasl. CMP.